

PATVIRTINTA
Vilniaus Trakų Vokės lopšelio-darželio
Direktoriaus
2021 m. sausio 5 d.
Įsakymu Nr. V-2021-01.4

**VILNIAUS TRAKŲ VOKĖS LOPŠELIO-DARŽELIO
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS PROGRAMA
2021-2023 METAMS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių programos (toliau – Programa) misija – šalinti asmens ar asmenų grupės tyčinių, pasikartojančių veiksmų, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204.

3. Programos įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja Vilniaus Trakų Vokės lopšelio-darželio direktoriaus paskirtas asmuo.

4. Programa parengta trijų metų laikotarpiui.

5. Programa skirta ikimokyklinio ugdymo vaikams, pedagogams, darbuotojams, ugdytinių tėvams.

6. Programoje vartojamos sąvokos:

Prevencinė programa – planingų ir sistemingų priemonių, padedančių stiprinti mokinio asmenybės ir aplinkos apsauginius veiksnius ir mažinti rizikos veiksnių įtaką, visuma.

Smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą. Išskiriamos šios **smurto formos**:

1) **patyčios** – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

2) **patyčios kibernetinėje erdvėje** – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

3) **vaiko nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

Artima aplinka – aplinka, kurią sudaro asmenys, siejami arba praeityje sieti santuokiniais, partnerystės, svainystės ar kitais artimais ryšiais, taip pat asmenys, kartu gyvenantys ir tvarkantys bendrą ūkį.

Smurtą artimoje aplinkoje patyręs asmuo – asmuo, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku ar gyvenantis aplinkoje, kurioje buvo smurtauta.

Smurtautojas – asmuo, smurtaujantis artimoje aplinkoje.

Kaltininkas – asmuo skriaudėjas, kuris siekia demonstruoti jėgą.

Auka – asmuo, patyręs tiesiogines, netiesiogines ar elektronines patyčias.

Stebėtojas – asmuo, matantis ir žinantis, kad vyksta patyčių veiksmas.

Patyčios – tai:

- žodinis priekabiavimas:

- prasivardžiavimas,
  - gąsdinimas,
  - pašaipios replikos apie žmogaus kūną, religiją, tautybę, negalią, išvaizdą,
  - žeminantys ar skaudinantys užrašai apie vaiką,
  - vaiką skaudinančių žinučių siuntinėjimas mobiliaisiais telefonais, elektroniniu paštu;
- fizinės priekabės:
- pargriovimas,
  - įspyrimas ar spardymas,
  - kumščiajimas,
  - stumdymas,
  - rankos užlaužimas,
  - spjaudymas,
  - daiktų gadinimas ir atiminėjimas,
  - drabužių gadinimas,
  - plaukų pešiojimas.
- netiesioginės priekabės:
- vaiko atstūmimas nuo grupės,
  - apkalbinėjimas,
  - ignoravimas,
  - šmeižimas,
  - kaltinimas tuo, ko vaikas nepadarė,
  - nebendravimas su vaiku,
  - spaudimo darymas,
  - neapykantos prieš kitą vaiką kurstymas.

II. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

7. **Smurto ir patyčių prevencijos tikslas** – administracijos, pedagogų, ugdytinių ir tėvų bendradarbiavimas sukuriant saugią ugdymo(si) aplinką Vilniaus Trakų Vokės lopšelyje-darželyje, kuriame savo vietą atranda kiekvienas bendruomenės narys.

8. **Smurto ir patyčių prevencijos uždaviniai:**

- 8.1. Sudaryti sąlygas bendruomenės nariams jaustis saugiams, sveikiems, palaikomiems, priklausantiems bendruomenei ir atsakingiems už ją.
- 8.2. Padėti vaikams išsiugdyti nuostatą, kad smurtas ir patyčios nėra normalus reiškinys.
- 8.3. Sistemingai skatinti tinkamą, pozityvų ir tolerantišką elgesį, orientuotą į vaikų emocinės ir socialinės kompetencijos ugdymą ir puoselėjimą.
- 8.4. Įtraukti visus bendruomenės narius, socialinius partnerius į aktyvią veiklą, formuojant saugios ir sveikos gyvensenos įgūdžius.

9. **Pagrindiniai smurto ir patyčių mažinimo strategijos principai:**

- 9.1. Visiems lopšelio-darželio bendruomenės nariams turi būti žinoma, koks elgesys laikomas patyčiomis.
- 9.2. Lopšelis-darželis rimtai reaguoja į vykstančias patyčias. Tai reiškia, kad reaguojama į kiekvieną kitą žmogų žeminančio elgesio apraišką – žodines, fizines, netiesiogines patyčias.
- 9.3. Vykstančios patyčios yra sustabdomos – tai yra visos lopšelio-darželio bendruomenės pareiga: tėvų, vaikų, pedagogų, darbuotojų, administracijos.
- 9.4. Svarbu, kad kiekvienas lopšelio-darželio bendruomenės narys pastebėtų vykstančias patyčias ir stengtųsi jas sustabdyti: pedagogai ar kiti suaugusieji tiesiogiai įsikištų į vykstančias patyčias ir jas sustabdytų, vaikai pakviestų suaugusįjį, kuris galėtų patyčias sustabdyti.

III. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

10. Programa integruojama į ikimokyklinio ugdymo grupių veiklas.
11. Kasmet atsakinga darbo grupė parengia lopšelio-darželio Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių vykdymo planą, kuriame numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės, siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką, apimančių pedagogų, tėvų bei vaikų švietimą.
12. Lopšelyje-darželyje susitariama dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus/laukiamas, tiek neleistinas/nepageidaujamas ugdytinių elgesys, numatomi vaikų skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems lopšelio-darželio bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas įstaigos darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų vaikų ir suaugusiųjų elgesį.
13. Lopšelis-darželis puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kuriuos atitinka visų lopšelio-darželio darbuotojų elgesys ir veikla.
14. Programos įgyvendinimo priežiūrą atlieka lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, koordinuoja - direktoriaus pavaduotojas ugdymui, atsakingi - visi lopšelio-darželio darbuotojai.
15. Kiekvienais metais gruodžio mėnesį VGK aptaria ir teikia ataskaitą apie Programos priemonių įgyvendinimo rezultatus.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Programa įsigalioja nuo 2021 m. sausio 4 d.
17. Programa skelbiama internetinėje svetainėje <https://www.trakuvokesdarzelis.lt/>

PRITARTA
Vilniaus Trakų Vokės lopšelio-darželio
Vaiko gerovės komisijos
2021 m. sausio 5 d. protokolu Nr. 1